

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

638

Vragen van het lid **Kuzu** (Groep Kuzu/Öztürk) aan de Ministers van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en van Veiligheid en Justitie over *het bericht dat 200 mensen aangehouden zijn bij de intocht van Sinterklaas* (ingezonden 17 november 2016).

Antwoord van Minister **Van der Steur** (Veiligheid en Justitie), mede namens de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (ontvangen 1 december 2016)

Vraag 1

Bent u bekend met de berichten:

- «Tweehonderd Anti-Zwarte Piet demonstranten opgepakt»¹;
- «Aangehouden advocaat: noodbevel Rotterdam was totaal onduidelijk»²;
- «Parate Eenheid Rotterdam uit trots om undercover blackface-agenten»³;
- «Amnesty: aanhoudingen intocht Rotterdam onrechtmatig»⁴?

Klopt het dat de groep op weg naar Maassluis is tegengehouden zonder dat zij het demonstratieverbod had overtreden? Zo nee, kunt u exact aangeven waarom deze groep is tegengehouden?

Antwoord 1

Ja, ik ben bekend met de berichten.

Nee, de informatie over het tegenhouden van demonstranten die op weg waren naar Maassluis is onjuist. Zie nadere toelichting bij beantwoording vraag 2, 9 en 17.

Vraag 2

Waarom zijn de bussen niet naar Maassluis begeleid waar de groep voornemens was te demonstreren?

¹ <http://www.joop.nl/nieuws/anti-zwarte-piet-demonstranten-mogen-politie-maassluis>

² <http://nos.nl/artikel/2142809-aangehouden-advocaat-noodbevel-rotterdam-was-totaal-onduidelijk.html>

³ <http://www.joop.nl/nieuws/parate-eeheid-rotterdam-uit-trots-om-undercover-blackface-agenten>

⁴ <http://nos.nl/artikel/2143261-amnesty-aanhoudingen-intocht-rotterdam-onrechtmatig.html>

Antwoord 2

De burgemeester van Rotterdam heeft in het raadsdebat van 17 november 2016 aangegeven dat de politie heeft aangeboden om de demonstranten naar Maassluis te begeleiden. Van dit aanbod wilden de demonstranten geen gebruik maken. Zij wilden zich naar het centrum van Rotterdam begeven.

Vraag 3

Waarom besloot de politie de groep in Rotterdam te houden, ondanks dat er door de burgemeester was aangegeven dat er niet voldoende politiecapaciteit in de stad aanwezig was en deze mensen voornemens waren naar Maassluis te gaan waar juist veel capaciteit aanwezig was?

Antwoord 3

Zie het antwoord op vraag 2

Vraag 4, 5 en 6

Hoe verhoudt een demonstratieverbod voor het gehele centrum van Rotterdam zich tot artikel 9 van de Grondwet?

Deelt u de mening dat een demonstratieverbod voor het gehele centrum van Rotterdam burgerrechten met de voeten treedt? Zo nee, waarom niet?

Op welke gronden is het besluit tot een demonstratieverbod genomen en hoe is dit gecommuniceerd met de burger?

Antwoord 4, 5 en 6

De Wet openbare manifestaties (hierna: Wom) geeft de burgemeester de bevoegdheid om bij demonstraties voorschriften en beperkingen te stellen of een verbod te geven. Dit betreft een belangenafweging tussen het recht op vrijheid van betoging en de beperking daarvan ter bescherming van de volksgezondheid, in het belang van het verkeer of bestrijding of voorkoming van wanordelijkheden.

Het verbod dat op grond van artikel 5 van de Wom is gegeven, gold voor het gebied centrum (als omschreven in de verordening op de gebiedscommissies 2014) voor het tijdvak van 06.00 – 18.00 uur. Het verbod is door woordvoerders van de politie mondeling kenbaar gemaakt en tevens schriftelijk uitgereikt aan de demonstranten.

Vraag 7 en 8

Bent u van mening dat het noodbevel beter had gecommuniceerd moeten worden met de burgers? Zo nee, waarom niet?

Wat vindt u van de signalen waaruit zou blijken dat voor veel burgers het besluit tot een noodbevel onduidelijk was?

Antwoord 7 en 8

Het noodbevel is afgekondigd voor 12 november 2016 van 12.00 -17.00 uur. Het noodbevel is vervolgens mondeling bekendgemaakt aan de demonstranten, onder andere via het gebruik van megafoons.

Vraag 9

Heeft de burgemeester van Rotterdam een demonstratieverbod in het gehele centrum van deze stad afgegeven om de openbare orde te bewaken of om racisme de mantel der liefde toe te dekken?

Antwoord 9

De burgemeester heeft – onder meer – de taak om de openbare orde in de gemeente te handhaven. Ik beschik niet over aanwijzingen dat dit hier niet het geval zou zijn geweest.

De burgemeester van Rotterdam heeft in het raadsdebat van 17 november 2016 aangegeven dit kwalijke insinuaties te vinden. Hij heeft zich genoodzaakt gevoeld om een verbod af te kondigen in het belang van de openbare orde en veiligheid. De bescherming van de demonstranten en het publiek van de optocht van Sinterklaas door het centrum van Rotterdam stonden hierbij voorop.

Vraag 10, 11 en 12

Is er sprake van een «gezag uitstralende, neutrale en veilige houding» als de Parate Eenheid Rotterdam zich met trots laat fotograferen als karikaturale opvoering van de zwarte mens? Zo ja, hoe verhoudt dit zich tot de gedragscode van de hand van uw ministerie?⁵ Zo nee, waarom treed de Parate Eenheid Rotterdam uw gedragscode met de voeten?

Wat vindt u van de tweets van de Parate Eenheid Rotterdam?

Bent u bereid een onderzoek te doen naar de objectiviteit van de Parate Eenheid Rotterdam? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 10, 11 en 12

Zoals de burgemeester van Rotterdam in het raadsdebat van 17 november heeft aangegeven was de tweet ongepast. De politie eenheid Rotterdam heeft deze tweet verwijderd. Ik zie geen aanleiding een nader onderzoek naar de objectiviteit van de genoemde eenheid te initiëren.

Vraag 13, 14 en 15

Heeft de politie geweld gebruikt tegen de demonstranten en zo ja, was dit naar uw mening proportioneel?

Wat vindt u van de uitspraak van mensenrechtenorganisatie Amnesty International waarin wordt aangegeven dat het geweld van de politie disproportioneel was?

Wat vindt u van ooggetuigenverslag dat sommige mensen er praktisch aan de haren bijgesleept zijn om ze bij de groep vermeende demonstranten te kunnen scharen en ze zodoende te arresteren?

Antwoord 13, 14 en 15

Bij aanhoudingen tijdens wanordelijkheden komt het voor dat de politie geweld moet gebruiken. Volgens de reguliere procedure bij het gebruik van geweld door de politie zal het geweldgebruik worden geregistreerd en worden getoetst. Demonstranten die van mening zijn dat buitenproportioneel geweld is gebruikt kunnen aangifte doen of een klacht indienen bij de politie. Daarnaast is het mogelijk ter zake een oordeel te vragen aan de rechter.

Het kader voor de beoordeling van geweldstoepassing is de *Ambtsinstructie voor de politie, de Koninklijke marechaussee en andere opsporingsambtenaren*. Als de feiten en omstandigheden hiertoe aanleiding geven, kan het Openbaar Ministerie strafvervolging instellen.

De burgemeester van Rotterdam heeft in het raadsdebat van 17 november 2016 toegezegd aan de raad de gebeurtenissen omtrent de aanhoudingen te evalueren. Hierbij wordt ook de uitkomst van de toets van de politie over het geweldgebruik opgenomen.

Vraag 16

Wat vindt u van de uitlating van de Nederlandse Volks-Unie «Tijd om terug te knokken»?⁶ Wilt u hier met klem afstand nemen?

Antwoord 16

Voorop staat dat het nooit geoorloofd is om geweld aan te moedigen. Het staat de NVU vrij om binnen de grenzen van de wet haar mening te uiten. Of ik die deel of verwerpelijk vind is een moreel oordeel en niet aan de orde.

Vraag 17

Waarom is het de Nederlandse Volks-Unie wél toegestaan in Maassluis te demonstreren?

Antwoord 17

In Maassluis was in de voorbereiding van de Landelijke intocht van Sinterklaas rekening gehouden met demonstraties. Hiertoe waren demonstratievelden ingericht voor zowel voor- als tegenstanders van de figuur van Zwarte Piet. Voor verdere beantwoording zie vraag 2.

⁵ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/richtlijnen/2011/07/13/gedragscode-lifestyle-neutraliteit>

⁶ <http://www.nvu.info/persverklaringen.html>

Vraag 18

Begrijpt u dat de burger zich ongehoord voelt zodra er demonstratieverboden voor complete binnensteden afgekondigd worden, burgers belet wordt af te reizen naar Maassluis wat niet onder het demonstratieverbod viel, ondanks dat de «pro-piet» rechts-extremisten daar wel mochten protesteren en politieagenten de noodzaak voelen om tijdens hun werk «de neger» te spelen en daarmee een negatief stereotiep over de zwarte mens uitdragen en omarmen wat tegen uw eigen gedragscode ingaat? Zo ja, waarom treedt u dan niet hard op? Zo nee, hoeveel meer onrecht moet er geschieden eer u dit begrijpt?

Antwoord 18

Verboden op grond van de Wet openbare manifestaties, noodbevelen en noodverordeningen worden uitgevaardigd door het lokaal gezag, al naar gelang hun inschatting van de lokale omstandigheden binnen de grenzen die de Wom en de Gemeentewet daaraan stellen. De lokale omstandigheden en de inschatting daarvan kunnen per gemeente verschillen. Ter zake heeft de Minister geen aanwijzingsbevoegdheid of en hoe de burgemeester gebruik dient te maken van de bevoegdheden die de Wom en de Gemeentewet hem toekennen om de openbare orde te handhaven. Voor de inschatting van de plaatselijke omstandigheden en de uitoefening van de bevoegdheden op grond van de Wom en de Gemeentewet is het lokaal gezag verantwoordelijk en moet daarvoor ook op lokaal niveau verantwoording afleggen.

Vraag 19

Vindt u dat na de uitspraken van instanties als de VN, het College voor de Rechten van de Mens, de rechtbank in Amsterdam en de Kindersombudsman het fenomeen Zwarte Piet onderhevig is aan verandering? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 19

Het Sinterklaasfeest is een eeuwenoude traditie die wordt vormgegeven door de samenleving en die is blijven bestaan door te veranderen. Het decentrale karakter van het Sinterklaasfeest met honderden lokale intochtcomités, scholen en vele vrijwilligers maakt dat er op veel verschillende plekken een maatschappelijk debat plaatsvindt.

Vraag 20

Deelt u de mening dat er op scholen verplicht voorlichting moet worden gegeven over de discussie die zich nu afspeelt met de nadruk op de racistische elementen van Zwarte Piet? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 20

Het is aan scholen zelf om te bepalen hoe zij hun onderwijs inrichten en welk lesmateriaal daarbij wordt gebruikt.

Vraag 21

Bent u van mening dat het voortbestaan van Zwarte Piet zorgt voor een racistisch imago van Nederland in het buitenland?

Antwoord 21

De regering erkent dat in de vertolking van Zwarte Piet negatieve stereotypen een rol kunnen spelen. Deze kunnen onbedoeld vooroordelen en discriminatie in de hand werken en mensen kwetsen. Tegelijkertijd acht de regering het van belang te benadrukken dat dit mensen die het kinderfeest altijd met veel vreugde vieren niet tot racist maakt.

Het kabinet is van mening dat een verbod op Zwarte Piet van staatswege niet de uitweg is, maar dat de overheid een rol kan spelen om een respectvolle dialoog te faciliteren zodat er vanuit de maatschappij initiatieven ontstaan om Zwarte Piet een figuur te laten zijn die iedereen recht doet. Het Sinterklaasfeest moet een feest voor alle kinderen zijn en daarom is het kabinet er voorstander van dat het feest met de tijd meegaat.

In het buitenland bestaan, net als in Nederland, zorgen bij sommige mensen over de stereotypen van Zwarte Piet. Het blijkt lastig, bijvoorbeeld in de VS, om de traditie van Zwarte Piet in haar huidige vorm uit te leggen.

Vraag 22 en 23

Wat vindt u ervan dat België vanaf 2017 een einde maakt aan het fenomeen Zwarte Piet?⁷

Zou Nederland volgens u geen voorbeeld moeten nemen aan onze Zuiderburen? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 22 en 23

Zoals in het antwoord op vraag 21 is gemeld moet het Sinterklaasfeest een feest zijn voor alle kinderen en daarom is het kabinet er voorstander van dat het feest met de tijd meegaat.

De aard van die veranderingen en het tempo waarin die zich voltrekken zal per land of streek verschillend zijn. Zoals gemeld is het kabinet er geen voorstander van om in de maatschappelijke discussie over dit onderwerp sturend op te treden.

Vraag 24 en 25

Deelt u de constatering dat de NPO een voorbeeld kan nemen aan RTL door het fenomeen Zwarte Piet te laten verdwijnen van de buis? Zo nee, waarom niet?

Wat vindt u ervan dat belastingsbetalers die zich gekwetst voelen door Zwarte Piet nu financieel hun bijdrage leveren aan een racistisch fenomeen dat wordt uitgezonden op de NPO?

Antwoord 24 en 25

Artikel 2.88 van de Mediawet bepaalt dat de omroepen de vorm en inhoud van hun media-aanbod bepalen en daar dus ook verantwoordelijk voor zijn. Deze programmatische autonomie is een hoeksteen voor de onafhankelijkheid van de omroepen, zowel publiek als commercieel. Het garandeert dat de omroepen onafhankelijk van de overheid en van derden hun media-aanbod produceren en aanbieden.

Vraag 26

Bent u van mening dat uitspraken zoals «kom in verzet» van PVV-leider Wilders bijdragen aan dit klimaat van verrechtsing, verruwing en verharding? Zo ja, bent u bereid om de PVV-leider aan te spreken op zijn opruiende taal? Zo nee, waarom wilt u dit niet (in)zien?

Antwoord 26

Uitlatingen van politici voor zover die zijn gedaan in een vergadering van de Staten-Generaal vallen onder de parlementaire onschendbaarheid. Ongepaste uitspraken kunnen op verzoek van de Kamervoorzitter worden ingetrokken of gecorrigeerd. Buiten de parlementaire onschendbaarheid geldt ook voor politici de vrijheid van meningsuiting binnen de grenzen van de wet. Over de grenzen van de wet oordeelt de rechter. Het past het kabinet niet uitspraken van een Kamerlid van een kwalificatie te voorzien als in de vraag gegeven.

Vraag 27 en 28

Bent u van mening dat racisme en discriminatie met wortel en tak bestreden dient te worden? Zo ja, waarom negeert u de uitspraken van de rechtbank Amsterdam en een VN committee over de discriminatoire aard van het fenomeen Zwarte Piet door niet op te treden tegen personen en instanties die dit faciliteren?

Welke concrete maatregelen gaat u nemen om voor eens en altijd ervoor te zorgen dat racistische elementen uit onze samenleving verdwijnen en confrontaties als deze niet meer voor zullen komen?

Antwoord 27 en 28

Iedere vorm van discriminatie is onaanvaardbaar en onacceptabel en dient met kracht te worden bestreden. Een en ander is nader uitgewerkt in het Nationaal Actieprogramma tegen Discriminatie, dat is aangeboden aan de Tweede Kamer op 22 januari 2016 (Kamerstuk 30 950, nr. 84).

⁷ <http://www.metronieuws.nl/nieuws/buitenland/2016/11/vanaf-volgend-jaar-geen-zwarte-piet-meer-in-belgie>

Vraag 29

Bent u bereid deze vragen vóór de begrotingbehandeling Veiligheid en Justitie voor het jaar 2017 te beantwoorden? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 29

Ja.